

Indhold

EN LYS FREMTID
- et ord fra redaktøren

ET ORD FRA FOR-
MANDEN

OPSAMLING PÅ
ÅRETS LEDER-
TRÆF

LOVFORSLAG I
STRID MED
GRUNDLOVEN?

KORT NYT

KALENDER

En lys fremtid

Skolen, den samme instans, som vil lære eleverne, hvem de er, hvor de kommer fra, og hvordan de skal udvikle sig, lukker øjnene for sin egen kultur og historie. Dette sker ikke af uvilje, men derimod i iveren efter at følge med og tjene udviklingen. Inden for undervisningsverdenen går man som noget helt indlysende ud fra, at der findes en løsning, som er bedre end gårsdagens; at dagens problem er så anderledes - og naturligvis sværere - end de problemer, man havde tidligere. Historieløsheden følger med som en bevægelsesretning fra modernitetens tid (...) Hermed bliver skolen samtidig - formentlig til sig egen forbløffelse - gennemsyret af den tomme snak om samtidens unicitet, og at 'en ny tid altid kræver nye løsninger'.

Sådan skriver den svenske etnolog Jonas Frykman i sin bog *En lys fremtid* (2005). Og det er på mange måder et rammende perspektiv på den debat der de seneste uger, ja de seneste år, har omkranset skolen. Hvad skal der på? Fart på! Der er ingen tid at spilde og ingen del af livet, der ikke kan optimeres og sættes nye (kompetence-)mål for. Livslang kompetenceudvikling gennem læring som Jens Erik Kristensen omtaler det.

Vi har igennem flere årtier fået at vide, at *Fremtiden er nu* og at den er mere kompleks og konkurrencetung end nogensinde før og kræver nyt med nyt på. Den nu pensionerede Niels Egelund gik så langt, at han for år tilbage kundgjorde, at der var "evidens for fremtiden" og på den måde fik han forenet to at de begreber der stærkest har tegnet dansk

skolepolitik siden 00erne: der skal være evidens for at en indsats virker - i fremtiden.

Dette fremtidsregime ser sig ikke tilbage, for det har travlt; travlt med at bringe *playful learning*, *21st century skills* og endda *verdensmålene* ind i skolen; travlt med at diktere og sætte scenen for en bestemt fremtid, der kalder på bestemte egenskaber og kundskaber. Men er fremtiden netop ikke en som den næste generation selv skal (kunne) definere via dens omgang med fortidens 'det som er'? Det er netop det som Frykman adresserer i citatet ovenfor. En skole skulle gerne være et frit område mellem fortid og fremtid; et sted med viden, opmærksomhed, regler, rammer og plads til fællesskab og undren; et sted hvor man er i færd med at forstå verden omkring sig; et sted hvor man lærer at træde ind i verden og lærer hvorfra man gør det - i respekt for andres grænser.

Det er derfor man i skolen skal lære om alt muligt af det som allerede er - fra fotosyntese til den industrielle revolution til Tove Ditlevsen - og opdage, hvor meget man har til fælles med andre og at vi til alle tider har haft kriser og problemer.

Ved at insistere på og fortsat danne ramme for dette, ved at holde fast i at vi står på noget og står fast på noget der er, er der gode muligheder for at give børnene 'uanede muligheder i fremtiden'; for at skolen også i fremtiden kan være arnestedet for at en ny generation vokser op og netop revolutionerer fortiden.

Sune Jon Hansen

Et ord fra formanden

Først og fremmest tak for et forrygende Ledertræf. Hvor var det godt og livgivende at se så mange af jer; så godt at være sammen, i samme rum, og få vendt og drejet det der fylder i hverdagen, få det perspektiveret af gode oplæg fra folk udefra og i diskussioner med andre lilleskoleledere – og ikke mindst få en lille svingom – på behørig afstand!

Men ikke så snart havde vi sagt tak for i år førend Statsministeren på et pressemøde lancerede udvidelsen af de i forvejen skærpede smittereducerende foranstaltninger. De blev landsdækkende med yderligere vægt på og tilhørende præciseringer af, at sociale aktiviteter skulle begrænses – herunder bl.a. en anbefaling om at aflyse lejrturer. Endnu en mavepuster i en efterhånden lang række af mavepustere. De skoler vi plejer at lave, de aktiviteter vi har investeret gode faglige kræfter i, de måder at organiserer os på, som børn og ansatte og forældre sætter stor pris på og engagerer sig i, er sat på stand by.

Og frem for en spurt, noget der hurtigt kan og skal overstås, ser det nærmere ud til at vi har gang i en maraton. Og som det er med maratonløb, så kræver de, at man økonomiserer med kræfterne og bevarer modet og motivationen – ellers er de svære at gennemføre. I en tid hvor nye følgesvende (afstand, smittekæder, afsprætning, etc.) født udenfor det pædagogiske felt har sat sig i skolen, hvor undervisningen skal lade sig gøre på måder der er på kant med lærere og pædagogers faglighed og hvor vi

derfor ikke kan lave den skole vi brænder for, er der måske særligt brug for at finde plads til og nære snakken om skolens indhold og værdier.

Finde plads til begejstring. Begejstringen for skolen. Kigge fremad og indad. Hvad er det for et grundlag vi står på og står for? Hvorfor laver vi skole og hvordan holder vi fast i, at vi er pædagogiske, værdibårne skoler – også selvom, eller netop fordi, det pt er svært at praktisere? For når corona engang slipper sit tag, så skal skolen stadig stå der.

Vi skal passe på hinanden, for at passe på skolen og derfor tror jeg, at det er vigtigt at vi holder samtalen om skolen, på og udenfor skolen, i live. At vi husker hinanden på, at vi vil noget med hinanden og skolen, at vi har gang i noget værdifuldt, og at vi også skal være klar på at lave lille-skole 'på den anden side'.

I Lilleskolernes Sammenslutning adresserer vi i forskellige fora det pres som skolen, ledere, ansatte, børn og forældre er under. Til møder med de andre foreningers formænd, med ministeriet, med de faglige organisationer, mv. Det handler om at få bragt perspektiver fra den hverdag I står i ude på skolerne til tovs, så lavpraktiske forhold såvel som faglige frustrationer blandt lærere og pædagoger også bliver en del af dialogen og indgår i de overvejelser der lægges til grund for diverse tiltag. Vores oplevelse er, at der lyttes – og at det er værdifuldt, at de praksisnære og pædagogiske

perspektiver bringes frem også selvom spørgsmålet om dispensationsmuligheder for de kommende praktisk/musiske prøver i 8. klasse og 9. klasses afgangsprøver, som vi har rejst sammen med de øvrige skoleforeninger, endnu ikke er imødekommet. Vi får se. Vi fortsætter i alle fald ufortrødent med at arbejde for

og på, at presset i sektoren for at man politisk tager hensyn til de rammer som skolerne har for at leve op til de almene lovbestemmelser, forbliver konstant.

Mange hilsner
Jasmin Heide
Formand

Opsamling på årets Ledertræf

Solen skinnede og stemningen var høj da vi igen mødtes til Ledertræf i Lilleskolernes Sammenslutning. Som vanligt onsdag til fredag i uge 38 og som vanligt med både oplæg, diskussion, skæve indslag og meget andet. Ledertræffet er og bliver et fantastisk forum at mødes i. Et forum hvor vi sammen holder skolen - dens ledelse og praksis - ud i strakt arm. Hvor vi kigger, nysgerrigt, kritisk og kvalificerende på vores praksis og de rammer som den bliver til i relation. For vi er aldrig færdige med skolen og skolen er aldrig færdig med os.

hvor kontrakten mellem stat og borger synes at være fortættet yderligere?

Hvor går med andre ord grænsen for statens, forældrenes og andres indblanding, involvering i skolen? Dette blev perspektiveret af Laura Gilliam, som zoomede ind på de *civiliserende processer* der på forskellig vis har taget plads som kategorier og praksis i skolen. Hvad skal børnene kunne og hvad er skolens opgave og rolle? Med afsæt heri: Hvor og hvordan bliver vi så i stand til at kvalificere og sætte grænserne for 'vores' skole? Hvad er det for forestillinger om og forståelser af barnet, barndommen og skolen der er i og på spil - og hvor trækker vi stregerne, så skolen kan være skolens.

I år mødtes vi om temaet: hvis er skolen. Skolen er skolens. Ja, men hvad betyder det og hvordan sætter idealer, forestillinger og forventninger sig i de måder vi arbejder og indretter os på som lilleskoler. Lars Trier Mogensen indledte ledertræffet med en analyse af tidens politiske tendenser, deres ophav og retning - og implikationer. Er der noget den sidste tid har foranlediget, så er det nogle vigtige spørgsmål om, hvilken rolle myndighederne skal spille i vores liv - på vores skoler. Hvordan sætter vi rammerne for og arbejder pædagogisk med børn, der kan, men ikke må, smitte - i et samfund

Onsdag eftermiddag stod den på corona-venligt *Lilleskolernes på tværs* afsluttende med formidable opførelser af lilleskole-sange til melodien 'Kære lille mormor'.

Torsdag formiddag stod den på *Lilleskolernes Symposium*. Vi har de seneste to år afholdt vores symposium åbent på Vartov, men måtte i år, grundet corona, aflyse. I stedet afholdt vi et på Ledertræffet: *Skolen og*

forældrene - forældrene og skolen. Med indlæg fra fem af landets dygtigste skole-hjem-forskere kom vi godt omkring relationerne mellem skolen og forældrene; hvad er det for forestillinger og forventninger til hinanden der fylder; hvad er de blinde punkter ved de teknikker, teknologier og tiltag (intra, skole-hjem-samtaler, elevplaner, trivselsudvalg, mv.) der gennem tiden og aktuelt er iværksat og hvad gør vi for at bevare en god relation med klare forventningsafstemninger og roller.

Torsdag eftermiddag fik vi besøg af Marilyn Mazur. Internationalt anerkendt perkussionist som fortalte om sit liv med musik, om at give plads til improvisationerne og håndværket - og det strukturerede kaos. Hun spillede også og fik os op af stolene.

En sejltur torsdag eftermiddag i smukke omgivelser og derefter festmiddag. Strålende.

Fredag morgen havde Lilleskolernes Sammenslutnings bestyrelse ordet. Har blev arbejdet med konkretiseringen af Lilleskolernes Sammenslutning som *full service* skoleforening præsenteret - både hvad angik

opbygningen af det nye sekretariat, dets arbejdsflader og -områder, rådgivning og aktiviteter samt foreningens interessevaretagelsen.

Som træffets sidste indslag fik vi besøg af Jon Stephensen, teaterdirektør på Aveny T. Han talte om ungdommen, om at tage dem alvorligt, give dem plads og udfordre *klassikerne*; de voksnes blikke og præferencer. Et godt punktum for endnu et ledertræf i Lilleskolernes Sammenslutning, hvor vi netop mødes, fordi Lilleskole og lilleskoler ikke er noget der er, men noget der bliver til, hver dag og hele tiden. Og fordi viden om skolen, ledelse, pædagogik, etc. jo også hele tiden skal næres: udfordres og drilles for ikke at strande til.

Vi er netop voksne, der ikke lader alting flyde - i en flydende modernitet - men tager stilling til og har vilje til at tage stilling til, hvordan vi danner ramme om den gode skole, det gode børne- og skoleliv - og tør knokle for at føre det ud i praksis. Velkommen...

Til næste år gør vi det igen. 22. - 24. september. Er det for tidligt at glæde sig?

Lovforslag i strid med grundloven?

Justitsministeriet er vendt på en talerken, når det gælder Socialdemokratiet og Dansk Folkepartis ønske om at gribe ind over for skoler med såkaldt udenlandske elever. Stik imod den tidligere vurdering mener Justitsministeriet nu, at det ikke længere er i strid med grundloven, når de to partier vil skære i statstilskuddet til skoler med mere end 50 procent *udenlandske* elever.

I 2017 foreslog Socialdemokratiet at tage støtten fra frie grundskoler, hvor over halvdelen har udenlandsk baggrund, og dermed i praksis lukke skolerne. Men i et notat fra 2018 vurderede Justitsministeriet, at det ville "rejse væsentlige spørgsmål i forhold til grundloven" og menneskerettighederne.

I november 2019 fremsatte Dansk Folkeparti så et identisk forslag, som regeringens kronjurister har kigget nærmere på, og nu lyder konklusionen, at det ikke er i strid med grundloven. Eller som det hedder i notatet: "Justitsministeriet vurderer, at forslaget ikke rejser spørgsmål i forhold til grundlovens §70."

Hvad der ligger til grund for Justitsministeriets ændrede opfattelse er endnu uvist, men ifølge to af landets førende eksperter på området, Jens Elo Rytter og Jørgen Albæk, er forslaget stadig i strid med grundlovens §70 såvel som menneskerettighedskonventionens artikel 14 om diskrimination.

Grundlovens §70 fastslår, at ingen borger på baggrund af afstamning

kan fratages adgang til rettigheder. Og samme grundlovs §76 fastslår, at forældre har ret til at lade deres børn undervise på anden måde og andet sted end i den offentlige skole. At de to bestemmelser (fortsat) er under politisk pres og drages i tvivl er ikke bare bekymrende, men også potentielt ødelæggende for grundlaget for Danmarks mangeårige frie skoletradition.

Spørgsmålet om hvilke skoler, der skal have ret til statstilskud, bør suppleres af spørgsmålet om, hvor langt det demokratiske overskud blandt folketingets partier rækker i relation til frie skoler med anderledes værdier end det, der for øjeblikket må opfattes som de politisk anerkendte.

Frie grundskoler *skal* undervise og opdrage eleverne til at være aktive medborgere i et demokratisk samfund som det danske. Den enkelte skole *skal* meddele en undervisning der "står mål med folkeskolen". Og skolen *skal* opdrage og uddanne eleverne til et samfund som det danske med frihed og folkestyre og ligestilling mellem kønnene. Det er ingen uenige i. For at sikre dette har vi et statsligt tilsyn, placeret i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, som bl.a. påser disse forhold. Dette tilsyn fungerer allerede godt, og har i konkrete sager vist sig handlekraftigt, når det har været nødvendigt.

Vi følger udviklingen tæt og står sammen med de andre skoleforeninger bag et juridisk responsum såvel som en fælles henvendelse til de relevante politiske ordførere.

Udhulning af koblingsprocenten

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Alternativet og Enhedslisten blev i seneste finanslov enige om, at folkeskolen skal have et løft frem mod 2023 på i alt godt 2 milliarder kroner. Tilskuddet skal anvendes til flere lærere i skolen. Det er på alle måder godt. Dog er der lidt af en hage ved det, idet løftet til folkeskolerne nemlig er strikket således sammen, at det ikke tæller med i beregningsgrundlaget for koblingsprocenten. At puljemidlerne ikke indregnes som en del af økonomien i folkeskolerne og dermed ikke kobles til økonomien i friskolerne og privatskolerne er de facto en udhulning af tilskuddet til de frie skoler og umiddelbart et brud med et grundlæggende princip om, at de frie grundskolers statstilskud er koblet til udgifterne i folkeskolerne.

Vejlednings- og inspirationsmateriale

Ikke længe inden corona-udbruddet udgav Børne- og Undervisningsministeriet, KL og de frie grundskolers foreninger en vejledning samt et tilhørende inspirationsmateriale, der samlet set sigter på at give indblik i eksisterende lovgiving, ansvar og forpligtigelser i forhold til samarbejdet mellem privat- og friskoler og kommunale forvaltninger på en række områder, særligt i forhold til samarbejdet om sårbare børn og unge.

<https://www.uvm.dk/publikationer/2020/200311-vejledning-og-inspirationsmateriale-om-det-gode-samarbejde-kommuner-og-privat-og-friskoler>

Ny rapport: Børn og unge med funktionsnedsættelse

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) står bag en større undersøgelse af, hvordan børn og unge med funktionsnedsættelser klarer sig i uddannelsessystemet. Undersøgelsen viser bl.a., at der er god grund til at være opmærksom på ordblinde elevers faglige trivsel. Kun 36 procent af de ordblinde elever føler, at de klarer sig godt fagligt i skolen. Til sammenligning erklærer 72 procent af børn og unge uden funktionsnedsættelse sig enige i, at de klarer sig fagligt godt i skolen.

<https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2020/sep/200924-ny-rapport-under-soeger-hvordan-boern-og-unge-med-funktionsnedsaettelser-klarer-sig-i-udd>

Corona-aflysninger

Grundet de seneste stramninger fra myndighedernes side vurderede vi det rigtigst at aflyse en række planlagte arrangementer i Lilleskolernes Sammenslutning. *Intromøder for nye bestyrelsesmedlemmer*, *Intromøder for nye medarbejdere* samt *Netværksdøgnet for administrative medarbejdere på lilleskolerne* er alle blevet aflyst/udsat. Det samme gælder første del af *Lederiet*, som ellers skulle have været afholdt ved udgangen af oktober. Vi arbejder på højtryk for alternative løsninger, der hvor det kan give mening og gøres på en ordentlig måde.

KALENDER 2020/2021

2020

10. november	Regionsmøde (Jylland)
12. november	Regionsmøde (Sjælland)
19.-20. november	Specialpædagogisk træf
26. november	Lederiet

2021

Lederinternat	10.-11. februar
Lilleskolernes Parlament	11.-12. marts
Repræsentantskab	16.-17. april

Som nævnt har vi desværre været nødt til at aflyse/udsætte en række arrangementer. Vi arbejder på at sætte nogle af dem op virtuelt og vender tilbage straks vi er klar med disse. Det gælder særligt vores Intromøder for nye medarbejdere.